

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Zdeňka Kühna a Petra Mikeše v právní věci žalobce: **V. M.**, zast. Mgr. Martinem Jančou, advokátem se sídlem Mikulášské náměstí 487/11, Plzeň, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 12. 2015, čj. OAM-784/ZA-ZA02-K07-2015, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 6. 2016, čj. 1 Az 3/2016-25,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d ň ě n í :

I. Předmět řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 7. 12. 2015, čj. OAM-784/ZA-ZA02-K07-2015, Ministerstvo vnitra (dále jen „žalovaný“), rozhodlo o neudělení mezinárodní ochrany žalobci dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný neshledal pro udělení mezinárodní ochrany dostatečnými tvrzení žalobce, že by chtěl na území České republiky zůstat kvůli své manželce a z ekonomických důvodů, neboť na Ukrajině nemá kde bydlet.

[2] Tvrzení žalobce, dle něhož na Ukrajině probíhá válka, dvakrát se na něj ptali vojáci a matka jej informovala, že mu přišel dopis, přičemž s ohledem na svůj věk nechce žalobce bojovat a na Ukrajině by jej nejspíš odvedli do války násilím, nepovažoval žalovaný za důvod pro udělení mezinárodní ochrany. V odůvodnění napadeného rozhodnutí konstatoval, že zhoršená bezpečnostní situace panuje na Ukrajině ve dvou z celkového počtu 24 oblastí, na které je Ukrajina rozdělena. Ve zbytku země je bezpečnostní situace nezměněná a zcela stabilní. Žalobce žil před svým odjezdem v Zakarpatské oblasti, kde k ozbrojeným konfliktům nedochází a kterých se zmíněná zhoršená bezpečnostní situace vůbec netýká. Ozbrojený konflikt ve východní části Ukrajiny nedosáhl takových rozměrů, aby konkrétně osobu žalobce mohl bezprostředně ohrožovat na životě. Ve vztahu k možnému povolání do armády žalovaný uvedl, že snaha vyhnout se nástupu do armády není sama o sobě důvodem pro udělení azylu, zejména pokud se týká všech obyvatel země bez ohledu na jejich rasu, národnost, náboženství či politické přesvědčení.

[3] Žalovaný neshledal na základě tvrzení žalobce ani důvody pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Nutnost vykonat vojenskou službu nelze vnímat jako vážnou újmu, neboť se jedná o jednu ze základních občanských povinností. Žalovaný nezpochybil existenci probíhajícího ozbrojeného konfliktu na východní Ukrajině, v případě žalobce však dospěl k závěru, že mu návratem do vlasti nehrozí vážné a individuální ohrožení života, neboť konflikt na Ukrajině nelze klasifikovat jako totální konflikt, ve kterém by byl ohrožení na životě vystaven každý civilista. Zopakoval, že žalobce nikdy nežil v oblastech zasažených vojenským konfliktem.

[4] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) názoru žalovaného přisvědčil a žalobu proti jeho rozhodnutí rozsudkem napadeným kasační stížností zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[5] V kasační stížnosti proti tomuto rozsudku žalobce (dále jen „stěžovatel“) předně uvedl, že splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalovaný zamítl jeho žádost pouze na základě zprostředkovaných a nepřesných informací získaných ze zdrojů, které pracují pouze s oficiálními stanovisky ukrajinské vlády a nemají žádnou znalost o skutečných poměrech v oblasti bojů. Stěžovatel je přesvědčen, že splňuje postavení uprchlíka dle čl. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků ze dne 28. 7. 1951 ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. 1. 1967, která byla publikována sdělením Ministerstva zahraničních věcí č. 208/1993 Sb. (Ženevská úmluva).

[6] Vyhlášení mobilizace je dle odborníků z pohledu ukrajinského právního řádu nezákonné. Ukrajina, která nerespektuje vlastní právní řád, nemůže a zřejmě nechce zaručit stěžovateli jeho základní práva a ohrožuje jej na životě nezákonnou nucenou účastí v občanské válce. Stěžovatel má obavu o svůj život; je zapřísáhlým pacifistou, má proto obavy, že bude v zemi původu rovněž pronásledován pro své přesvědčení.

[7] V daném případě se nejedná se o snahu stěžovatele vyhnout se vojenské službě k obraně svého státu vůči vnějšímu nepříteli, ale o donucení k účasti v bojích proti jeho krajanům, přátelům a blízkým v občanské válce. Stěžovateli hrozí v zemi původu smrt, a to jednak účastí ve válce bez řádného bojového výcviku, ale též ze strany ukrajinských ozbrojených složek v případě, že by byl donucen bojovat na straně separatistů.

[8] Návratem na Ukrajinu by byla na životě ohrožena i stěžovatelova manželka, která by musela odjet s ním, neboť v opačném případě by čelila doživotnímu odloučení.

[9] Stěžovatel je dále přesvědčen, že splňuje rovněž podmínky pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a písm. 2 odst. c) zákona o azylu. Vnitřní ozbrojený konflikt na Ukrajině má i mezinárodní rozměr, neboť se do něj zapojují cizí mocnosti, které bojovníky obou stran finančně či vojensky podporují.

[10] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[11] Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti zopakoval některé argumenty uvedené v jeho rozhodnutí, ztotožnil se závěry městského soudu a navrhl kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost.

pokračování

III. Hodnocení Nejvyššího správního soudu

[12] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud po posouzení přípustnosti kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[13] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[14] Nejvyšší správní soud konstatuje, že v posuzované věci nevystala žádná právní otázka, která by doposud nebyla judikaturou Nejvyššího správního soudu řešena.

[15] Stěžejním důvodem žádosti stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany je jeho obava z bojů na Ukrajině a nechť aktivně se účastnit probíhajícího vojenského konfliktu v roli brance. Ve svém možném zapojení do bojových akcí shledává podklad jak pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, tak případně doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Pro úplnost Nejvyšší správní soud s ohledem na námitku stěžovatele uvádí, že naplnění pojmu uprchlík ve smyslu Ženevské úmluvy nachází svůj odraz v českém právním řádu právě v § 12 písm. b) zákona o azylu.

[16] Problematikou odmítání služby v armádě jakožto azylově relevantního důvodu se Nejvyšší správní soud zabýval opakovaně (ve vztahu k aktuálnímu konfliktu na Ukrajině např. v usnesení ze dne 17. 6. 2015, čj. 6 Azs 86/2015-31, či ze dne 20. 4. 2016, čj. 2 Azs 67/2016-24). Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu „*[s]amotné odmítání tedy odůvodněné obavy z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu ještě nezakládá, a to ani tehdy, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu. Může je zakládat, pokud je odůvodněno reálně projevěným politickým nebo náboženským předsvědčením*“ (rozsudky ze dne 29. 3. 2004, čj. 5 Azs 4/2004-49, či ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44).

[17] Odmítání nástupu k výkonu vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projevěným přesvědčením, ať už politickým, náboženským či morálním. To ovšem stěžovatel během správního řízení nejen neprokázal, ale především ani netvrdil. Stěžovatel teprve v žalobním řízení namítal, že je zapřísáhlým pacifistou. Bez ohledu na to, že s touto informací nemohl pracovat žalovaný, stěžovatel ani v žalobě blíže neuvedl, jaké konkrétní myšlenky zastává, jaké má jeho přesvědčení povahu a zda jej případně aktivně projevil. I přesto by takové tvrzení bylo důvodem pro udělení azylu ve zcela výjimečném případě (srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 8. 1994, čj. 6 A 509/94-27).

[18] Ve vztahu k možnému udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu je třeba vycházet z tzv. třístupňového testu, který Nejvyšší správní soud formuloval v rozsudku ze dne 13. 3. 2009, čj. 5 Azs 28/2008-68, ze kterého vyplývá, že „[p]ro existenci skutečně vážné újmy zaktovené v § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu musí být kumulativně splněny následující podmínky: (1) země původu žadatele o mezinárodní ochranu se nachází v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu; (2) žadatel o mezinárodní ochranu je civilista; (3) žadatel o mezinárodní ochranu by byl v souvislosti s tímto konfliktem v zemi původu vystaven vážnému a individuálnímu obrožení života nebo tělesné integrity z důvodu svévolného (nerozlišujícího) násilí“.

[19] Stěžovatel jemu hrozící vážnou újmu váže na svoji možnou budoucí účast v ozbrojeném konfliktu v roli brance, vojáka. V tomto postavení by se skutečně mohl nalézat v oblasti ohrožené vnitřním ozbrojeným konfliktem, avšak zároveň by jako voják přestal splňovat druhou podmínku zmiňovaného testu, tedy že je žadatel civilistou. Z pohledu hodnocení podmínek pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu je tedy na žadatele pohlíženo jako na civilistu, který dosud nebyl fakticky odveden; podmínky pro udělení doplňkové ochrany jsou proto hodnoceny ve vztahu k jeho bydlišti, nikoli k místu aktivních bojů. Sama skutečnost, že by mohl být jako voják vyslán do oblasti ozbrojeného konfliktu, též nezakládá na základě výše citovaného testu (viz předchozí bod 18) existenci vážné újmy dle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu.

[20] Nejvyšší správní soud se současnou bezpečnostní situací na Ukrajině v nedávné minulosti zabýval již několikrát, přičemž dospěl k závěru, že se nejedná o tzv. totální konflikt, jenž by dosahoval takové intenzity, že by byl každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Jedná se o konflikt izolovaný pouze ve východní části Ukrajiny, jehož intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2016, čj. 6 Azs 267/2015-23, ze dne 18. 9. 2015, čj. 2 Azs 194/2015-28, či ze dne 22. 7. 2015, čj. 2 Azs 160/2015-43). Stěžovatel pochází ze Zakarpatské oblasti, která se nachází na západě země, a nic nenasvědčuje tomu, že by byl jako civilista vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy v důsledku konfliktu v Luhanské a Doněcké oblasti.

[21] Stěžovatel dále namítal nedostatečné zjištění skutkového stavu, jestliže žalovanému vytýkal, že vycházel pouze ze zprostředkovaných a nepřesných informací získaných ze zdrojů, které pracují pouze s oficiálními stanovisky ukrajinské vlády. Nejvyšší správní soud ověřil, že žalovaný vycházel např. z Informace Úřadu Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHC) ze dne 15. 1. 2015, Zprávy Freedom House ze dne 28. 1. 2015, Výroční zprávy Human Rights Watch ze dne 29. 1. 2015, Výroční zprávy Amnesty International ze dne 25. 2. 2015 a dalších. Zprávy organizací Amnesty International nebo Human Rights Watch jsou obecně vnímány jako dostatečně objektivní a nezávislý zdroj informací. Nejvyšší správní soud v tomto ohledu neshledal v postupu žalovaného ani městského soudu žádné pochybení.

[22] Skutečnost, že by stěžovatele dobrovolně na Ukrajinu následovala jeho manželka, je sice lidsky pochopitelná, nicméně nemůže nic změnit na posouzení podmínek pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany stěžovateli. S ohledem na hodnocení bezpečnostní situace na Ukrajině uvedené v bodě [20] se ani nelze ztotožnit se stěžovatelem, že by v místě jeho posledního bydliště na Ukrajině (Zakarpatská oblast) byla jeho manželka bezprostředně ohrožena na životě.

pokračování

IV. Závěr a náklady řízení

[23] Pro shora uvedené Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, neboť kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně, přičemž nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu. Nejvyšší správní soud neshledal ani zásadní pochybení městského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené a jasné soudní judikatury, či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[24] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. října 2016

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu